

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

קובץ  
שלשלת האור  
היכל  
תשיעי  
שער  
שלישי

# לקוטי שיחות

בתרגום חפשי ללשון הקודש

על פרשיות השבוע, חגים ומועדים

○

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

●

תצוה

(חלק טז — שיחה א)



יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים ואחת לבריאה

מחזור הראשון של לימוד הלוקטי שיחות  
שבוע פרשת תצוה, ט"טו אדר, ה'תשפ"א (א)

לזכות

הרה"ת ר' ישראל ליב שי' רעזניק

לרגל יום הולדתו הארבעים

לאריכות ימים ושנים טובות

להצלחה רבה ומופלגה בכל אשר יפנה

בטוב הנראה והנגלה בגשמיות וברוחניות

ולנחת רוח יהודי חסידותי מכל יוצאי חלציו

מתוך שמחה וטוב לבב



ע"י משפחתו וידידיו שיחיו



**LIKKUTEI SICHOT**

TARGUM L'LOSHON HAKODESH

Copyright © 2021

by

KEHOT PUBLICATION SOCIETY

770 Eastern Parkway / Brooklyn, New York 11213

(718) 774-4000 / FAX (718) 774-2718

editor@kehot.com / www.kehot.org

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or otherwise, without prior permission from the copyright holder.

The Kehot logo is a registered trademark of Merkos L'Inyonei Chinuch.

For dedications of the weekly Sichos, please contact us at: [dedications@kehot.com](mailto:dedications@kehot.com)

## תצוה

328

[ואמנם מטעם זה מצינו ב' שיטות במפרשי התורה<sup>5</sup>: יש מפרשים ש"לא יקרע" הוא רק נתינת טעם אדלעיל מיני, ויש מפרשים שהוא לאו בפ"ע].

וא"כ תמוה: איך צירף רש"י שני פירושים הפכיים לפירוש אחד<sup>6</sup>?

ב. בהמשך דברי רש"י שם: "שזה ממנין לאוין שבתורה וכן ולא<sup>8</sup> יזח החושן<sup>9</sup> וכן ולא יסורו ממנו<sup>10</sup> הנאמר בכדי הארון<sup>11</sup>".

(5) ראה פי' הרס"ג עה"ת. פי' הר"א בן הרמב"ם. מנחה בלולה. ועוד. ובת"א כאן\*: "דלא יתבוע", משא"כ בתיב"ע (וכן בתרגום ירושלמי) כאן\*\*:"לא יתבוע". ועוד.

(6) בצידה לדרך כאן כ', ומה שפרש"י אחר כך והקורעו עובר בלאו כו' או א' קאמר: (ועד"ז כ' בס' זכרון כאן) – אבל קשה לפרש כן כוונת רש"י, דא"כ הול"ל "ד"א" וכו"ו"ב (כדרכו בכ"מ). (7) בדפוס ב' דרש"י ובכמה כת"י דרש"י (וכ"ה בלב שמת שנסמן בהערה 17): שזה אחד מן האוין שבתורה. וראה לקמן הערה 29.

(8) בכמה דפוסים (כולל דפוס א' וב') דרש"י: "לא". אבל בכתוב נאמר "ולא".

(9) פרשתנו שם, כח.

(10) תרומה כה, טו.

(11) הטעם שרש"י מקדים הכתוב דפרשתנו להכתוב דפר' תרומה (הקודמו) – כי "ולא יזח":

א. בציווי<sup>11</sup>, "ועשית את מעיל האפוד וגו'" כתיב<sup>2</sup>: "שפה יהי לפיו סביב מעשה ארג כפי תחרא יהי לו לא יקרע". ופירש רש"י "לא יקרע – כדי שלא יקרע והקורעו עובר בלאו וכו'" (וכדלקמן ס"ב).

ואינו מובן: ממה שכתב רש"י (בתחילת פירושו) ש"לא יקרע" היינו "כדי שלא יקרע", מובן שנקט ש"לא יקרע" אינו ענין (וציווי) בפני עצמו, אלא נתינת טעם על הכתוב לעיל מיני – "שפה יהי לפיו גו' כפי תחרא גו' (כדי ש)לא יקרע" –

וא"כ מהו שהוסיף רש"י בהמשך לזה (ובוא"ו המוסיף) "והקורעו עובר בלאו", אשר עפ"ז תיבות "לא יקרע" הן (לא נתינת טעם<sup>3</sup>, אלא) ציווי, לאו בפ"ע?

והתמיהה אף גדולה מזו: בגמרא<sup>4</sup> איתא – "אמר רחבא אר"י המקרע בגדי כהונה לוקה שנאמר לא יקרע. מתקיף לה רב"י ודלמא הכי קאמר רחמנא נעביד ליה שפה כי היכי דלא ניקרע, מי כתיב שלא יקרע". והיינו שהפירוש ב"לא יקרע" – "כי היכי דלא ניקרע" הוא בסתירה לפירוש שהוא לאו.

(1) פרשתנו כח, לא.

(2) שם, לב.

(3) שהרי ע"ד הפשט אין מסתבר לומר שטעם המצוה הוא גם ציווי בפ"ע. השקוט"ט בזה ע"ד ההלכה – ראה סהמ"צ להרמב"ם שורש ה' ובניכ"ש. שם. וראה באמ"ח בפירש"י כאן.

(4) יומא עב, א.

(\* אבל עוד גירסא בת"א כאן – "לא יתבוע". וראה בארוכה בנתינה לגר. ועוד. וכן יש ב' גירסאות בתרגום ד"ו, לא יזח" (וכן לקמן בפקודי לט, כא. כג) – הובאו בתו"ש – משא"כ ב"לא יסורו" מתרגם "לא יעידון". וראה לקמן בשוה"ג להערה 18. (\*\* משא"כ בפקודי (שם, כג): "דלא יתבוע" (וראה לקמן הערה 19). אבל ב"לא יזח" (בפרשתנו ובפ' פקודי (שם, כא)): "ולא יתפרק".

יזח" וב"לא יסורו" – הוא „כדי שלא יזח" „כדי שלא יסורו", ומ"מ אלו הן לאוין בפ"ע הנמנים במנין הלאוין.

ואינו מובן [נוסף על זה שגם על דוגמאות אלה יש לשאול (ע"ד הנ"ל ס"ב): מנין לרש"י מפשטות הכתובים שהם „ממנין לאוין שבתורה"?]:

בפסוקים „ולא יזח" ו„לא יסורו" לא פירש רש"י על אתר שיש בהם נתינת טעם וגם לאו בפ"ע – וממה נפשך: אם ישנו קושי לפרש „לא יקרע" הן כטעם והן כלאו, ה' על רש"י לבאר זאת על אתר בפסוקים „לא יסורו" ו„ולא יזח" האמורים קודם לכו"ל<sup>16</sup>; ואם ס"ל לרש"י שאין קושי בפירוש זה [ואדרבה: זהו פירוש פשוט כ"כ, שאין רש"י צריך לפרש מאומה שכן ה"בן חמש" יעמוד על כך בעצמן] – מדוע הוצרך רש"י להשמיענו זאת בפסוק דידן (ואף להביא ראיות לפירושו)?

ד. על השאלה הראשונה (דלעיל ס"א) תירצו המפרשים<sup>17</sup>: לפי פשוטו של מקרא עולה לכאורה, ש„לא יקרע" (וכן „ולא יזח" ו„לא יסורו") אינו ציווי, אלא נתינת טעם על האמור לעיל מיני; אלא שאילו היתה זו נתינת טעם בלבד, ה' הכתוב צריך לומר „שלא יקרע" (וכקושיית הגמרא). ומזה שנאמר „לא יקרע" (וכן „ולא יזח" <sup>18</sup> ו„לא יסורו") מוכת, שהתורה מרמזת

בפשטות נראה, שכוונת רש"י בהוספת „שזה ממנין לאוין שבתורה" היא להביא רא' ש„לא יקרע" הוא לאו – אף שמשמעות הכתוב היא (כמו שכתב רש"י בתחילת פירושו) „כדי שלא יקרע".

ואינו מובן: הלא פירוש רש"י מיוסד על פשוטו של מקרא<sup>12</sup> – ומנין לרש"י מפשטות הכתובים ש„לא יקרע" הוא „ממנין לאוין שבתורה"?

[אמנם עצם ענין מנין המצוות כבר הובא בפירוש רש"י עה"ת<sup>13</sup> – וממילא, יש לזה מקום בפשוטו של מקרא, אבל לכאורה אין כל הכרח בפשטות הכתובים שהלאו<sup>13</sup> „לא יקרע" נכנס במנין זה<sup>14</sup>].

ג. ויותר מזה אינו מובן סיום פירוש רש"י „וכן ולא יזח החושן וכן לא יסורו ממנו הנאמר וכו'". המפרשים<sup>15</sup> כתבו, שכוונת רש"י בהביאו פסוקים אלה היא להביא דוגמא לפירושו ש„לא יקרע" הוא הן לאו בפני עצמו והן נתינת טעם („כדי שלא יקרע") – מפני שגם בפסוקים אלה הפירוש הפשוט ב„ולא

(א נאמר על אתר (בהפסק איוה פסוקים). ב) מדובר ג"כ בבגדי כהונה. וראה לקמן בפנים ס"י טעם בפנימיות הענינים.

(12) פרש"י בראשית א. ת. ובכ"מ.

(13) וישלח לב. ה. משפטים כד, יב. וראה גם פרש"י שלח טו, לט.

(13\*) להעיר מתוד"ה רבי (סוטה ג, א).

(14) ולהעיר, שלדעת הבה"ג „לא יקרע" אינו ממנין המצות – אף שמנה „לא יסורו" ו„ולא יזח". וראה בהגהה לריטב"א יומא שם. ביאור הר"פ פערלא לסהמ"צ רס"ג מל"ת ריב"ר (רלח, ג). ועוד.

(15) ש"ח (בשם הגו"א). וראה באמ"ח (לאחי המהר"ל) לפירש"י כאן. ועוד.

(16) וראה במרגניתא טבא לסהמ"צ שורש ה'.  
(17) ש"ח (בשם הגו"א). נחלת יעקב (נעתק במרגניתא טבא שם). באר יצחק (בפירש"י כאן). לב שמח לסהמ"צ שם. נתינה לגר כאן. וראה רמב"ן בהשגותיו לסהמ"צ שם.  
(18) במרגניתא טבא שם (וראה גם רש"ש ליומא שם) כ' דהוא"ו ד„ולא יזח" משמש

ציווי על האדם, בלשון נוכח, שהוא לא יעשה זאת, אלא – „לא יסורו“, היינו שהבדים לא יסורו מהטבעות (וכן „ולא יזח“)<sup>20</sup> –

עדיין אפשר לפרש זאת בדרך ציווי, שהאדם צריך להשתדל שלא יסורו הבדים מן הטבעות (ועד"ז בפסוק „ולא יזח“); ועד"ז הציווי בתחילת הפסוק<sup>21</sup> „בטבעות הארון יהיו הבדים“ – שהוא ציווי, אף שהכתוב אינו מדבר אודות פעולת האדם, אלא אודות הבדים („בטבעות הארון יהיו הבדים“).

אלא שישנו שינוי בכתוב דידן, שבו נאמר „לא יקרע“ (קו"ף קמוצה ורי"ש צרוי)<sup>22</sup> – בנין נפעל, ולכן – אם אמנם זהו ציווי כמו „ולא יזח ו„לא יסורו“ – צריך להיות בציווי „לא יקרע“ שינוי והוספה יותר מאשר בציוויים האחרים, וכמו שפירש רש"י (על כל מלאכה לא יעשה בהם)<sup>23</sup>: אפילו ע"י אחרים<sup>24</sup>. ולפי זה נמצא שבציוויים „ולא יזח“ ו„לא יסורו“ (ובעוד כמה אזהרות במשכן וכליו) – אין איסור בנעשה ע"י אחרים! – וזה אינו מתקבל ע"ד הפשט<sup>25</sup>

בזה משמעות כפולה: א) פשטות משמעות הכתוב – נתינת טעם על האמור לעיל; ב) ציווי – „לא יקרע“.

אלא שעדיין קשה (כדלעיל ס"ג): מדוע לא פירש רש"י כל זאת לעיל על „לא יסורו“ ו„ולא יזח“?

ה. והביאור בזה: על דרך הפשט יש לפרש, ש„לא יסורו“ ו„ולא יזח“ אינם נתינת טעם, אלא רק ציווי ולא בפ"ע – מאחר שכמבואר לעיל, אילו היתה זו נתינת טעם הול"ל „שלא יסורו“, „שלא יזח“<sup>19</sup> (וכקושיית הגמרא);

ואף שהדבר לא נאמר בלשון „לא תסירם“ (או „ולא תזיח“) – שהוראתה

כ„שי"ן“, ולכן פשוט שהוא נתינת טעם\* [וקושיית הגמרא (שם) „מי כתיב שלא יזח“ מפרש באו"א, עיי"ש] – אבל (נוסף לזה דאם כן ס"ל לרש"י הול"ל לפרש ב„ולא יזח“) ולא לסתום – (הרי בפירש"י כאן מפורש „והקורעו עובר בלאו כו' וכן ולא יזח“, היינו ש„ולא יזח“ הוא לאו, ולפי דבריו למה צריכים לדחוק שהוא (גם) לאו. 19) ואף דבמש"נ לקמן (פקודי לט, כא) „וירכסו גו' להיות על חשב האפוד ולא יזח החושן גו'“ מוכרח לפרש שאינו ל' ציווי (כ"א המשך ללפניו), שהרי זהו חלק מהסיפור דעשיית המשכן וכליו – הרי מובן דמקום שאפשר מתאים יותר לפרש שהוא ל' ציווי (מכיון שלא נאמר „שלא גו'“). ופשוט דאין לפרש (עכ"פ בדרך הפשט) שכונת הכתוב היא לשני ענינים – הן לאו והן נתינת טעם – כשאין הכרח בדבר.

(\* – ועפ"ז לא תהי' סתירה מפרש"י שופטים יז, טו) „שלא ישיב“ משא"כ „לא יסורו“ דליכא וא"ו – הוא ציווי [וב„לא יקרע“ שפרש"י „כדי שלא יקרע“ – אף שליכא וא"ו – יש לחלק ע"פ המבואר לקמן בפנים].

ולהעיר דבפקודי (לט, כא. כג) נאמר „ולא יזח“ „לא יקרע“ בדרך סיפור (ראה הערה הבאה והערה 27), משא"כ אצל הבאת הבדים בטבעות ב' ויקהל (לז, ה) לא נאמר „לא יסורו“.

(20) ראה נתינה לגר כאן. תו"ש כאן. ועד"ה הלכה – ביאור הרי"פ פערלא לשהמ"צ רס"ג שם.

(21) תרומה שם.

(22) ראה דבק טוב כאן.

(23) בא יב, טז. וראה רמב"ן שם.

(24) החילוק דיקרע יעשה יאכל (ק, ע, א – בקמץ) וכו' (לגבי יזח, יסורו וכו') – שהם נדגישים „באיזה אופן שיהי“ או בל' רש"י (שבפנים) „אפילו ע"י אחרים“, „שום אכילה“ (רש"י פסחים כא, ב ד"ה לא), משא"כ הני"ל דאין „מדברים“ עד"ז.

(25) להעיר מהמבואר בצפ"נ (נסמן לקמן הערה 41): דגבי מעיל גרמא (אף שהבופעל נעשה

קריעת המעיל? – הרי זה מובן בפשטות מן הכתוב<sup>30</sup> לעיל: „ועשית בגדי קודש גו' לכבוד ולתפארת” – בגד קרוע אינו „לכבוד ולתפארת”<sup>31</sup>.

ז. לכאורה ניתן לשאול על ביאור זה: הלא מצינו בכמה מקומות<sup>32</sup>, שהוסיפה התורה לאו „לעבור עליו בשני לאויו” וכיו”ב, ואעפ”כ כתובים כל הלאוין בסגנון של ציווי – וא”כ אף כאן לכאורה הי’ צריך להכתב ציווי מפורש שאסור לקרוע את המעיל (אף שלא בא הכתוב אלא להשמיענו שאיסור זה הוא גם לאו)?

וזאת מיישב רש”י בלשונו „הקורעו עובר בלאו שזה ממנין לאוין שבתורה” (ולא „זה ממנין לאוין כו”), היינו, „שזה ממנין לאוין שבתורה” הוא טעם על זה ש„הקורעו עובר בלאו” – הסיבה שהקורע עובר על לאו היא רק מפני שהוא „ממנין לאוין שבתורה”:

במקומות אחרים שבהם התורה מוסיפה לאוין, הרי זה כדי שיהא האיסור חמור יותר בהרגש האדם<sup>33</sup>, מתוך כוונה שייקל עליו להמנע מעשיית איסור זה;

משא”כ זה ש„הקורעו עובר בלאו”

(30) פרשתנו כה, ב.

(31) וראה גם פרש”י על הש”ס (זבחים יח, רע”ב): „מקורעין – ואפי’ הן חדשים דלאו בגד .. דבעינן לכבוד ולתפארת” וכ”ה ברמב”ם הל’ כלי המקדש פ”ח ה”ד (ובב”י הרי”פ שם: הך דרשא דלכבוד ולתפארת כו’ לא מצאתי מקורה בשום דוכתא).

(32) ראה פרש”י תשא לד, כג „הרבה מצות כו”). צו ו.ו. שמיני יא, מד. אמור כג, לא. ועוד. (33) ע”ד פירש”י לעיל (משפטים כג, ט): בהרבה מקומות כו’ מפני שסורו רע. ועיי”ג כו’ פרש”י תשא שם: לחייב ולענותו כו’.

ולכן פירש רש”י „כדי שלא יקרע”: שינוי הלשון בפסוק מורה שיש כאן נתינת טעם, מפני שאין הדבר דומה ל„לא יסורו” ו„ולא יזח”<sup>26</sup>.

אבל מאחר שלא נאמר „שלא יקרע”, אלא „לא יקרע” – הרי מוכח, שכאן ישנו גם ציווי ולא בפ”ע<sup>27</sup> (וכנ”ל ס”ד).

ו. אבל עדיין אינו מובן: אם אמנם כוונת הכתוב לציווי, מדוע נאמר הציווי רק ברמז (עיי”ז שלא נכתב „שלא יקרע”)? הלא ציווי צריך להכתב באופן ברור ובפירוש<sup>28</sup>!

ועל כן ממשיך רש”י „שזה ממנין לאוין שבתורה”: זה שיש במשמעות תיבות „לא יקרע” גם לאו, אינו כדי להשמיענו כאן את עצם האיסור לקרוע את המעיל – זאת יודעים אנו כבר ממקום אחר, כדלקמן – אלא כדי שהאיסור יהי’ „ממנין”<sup>29</sup> לאוין: כוונת הכתוב כאן היא לכלול את האיסור הידוע בחשבון שס”ה לא תעשה, ולכן מוכרחת להיות כאן משמעות של לאו. וענין זה – יכול להכתב גם ברמז בלבד. ומנין ידעינן את עצם האיסור על

באיזה אופן שהוא) אסור ולכן מדויק לשון הפסוק דכתיב לא יקרע.

(26) להעיר מדעת הבה”ג (ראה לעיל הערה 14) שמנה הלאוין ד„לא יסורו” ו„ולא יזח”, ולא הלאו ד„לא יקרע”.

(27) עכ”פ כאן – משא”כ ב„לא יקרע” הנאמר בפקודי (לט, כג) דא”פ לפרש שהוא ציווי (ראה לעיל הערה 19).

(28) להעיר מלקו”ש ח”ה ע’ 281. ח”י ע’ 26 ואילך.

(29) וגם להגירסא (דלעיל הערה 7) „שזה א”ח מן הלאוין” – הרי הכוונה בזה (לא שהוא לאו – דא”כ מה מוסיף בזה, ומהו הל’ א”ח מן כו’ – כ”א) ממנין הלאוין.

אנו כבר שעל החושן להיות דבוק אל האפוד; וכן בנוגע לבדי הארון כתיב<sup>30</sup> „בטבעות הארון יהיו הבדים” – ומזה ציווי ברור שעל הבדים להיות בטבעות הארון;

ומזה שהוסיפה התורה את הלאוין „לא יסורו ממנו”<sup>37</sup> ו„ולא יזח”, מוכח, שבענין המשכן ובגדי כהונה מגמת הכתוב הכללית היא להוסיף לאוין; וממילא בנקל יותר להבין בנדוד<sup>38</sup> את מה שנקט הכתוב הלשון „לא יקרע” (ולא „שלא יקרע”) רק כדי להוסיף לאו.

ט. מ„ענינים מופלאים” ע”ד ההלכה בפירוש רש”י זה:

פסק הרמב”ם<sup>39</sup> „הקורע פי המעיל לוקה שנאמר לא יקרע והוא הדין לכל בגדי כהונה שהקורען דרך השחתה

אינו כדי להגדיל את חומרת האיסור אצל האדם, אלא כוונת התורה כאן היא לכלול את איסור קריעת המעיל ב„מנין הלאוין” – ורק כתוצאה מכך „הקורע עובר בלאו”; ומאחר שהלאו לא בא להגדיל את חומרת האיסור אצל האדם, די בכתיבתו באופן של רמז.

ובזה יובן גם מה ששינה רש”י מלשון הגמרא<sup>34</sup> – „המקרע (בגדי כהונה) לוקה” – וכתב „הקורע עובר בלאו”<sup>35</sup>: ההדגשה בלשון רש”י אינה על חומר החטא של קריעת המעיל (עד שחייבים ע”ז מלקות), אלא אדרבה: זה ש„לא יקרע” הוא גם במשמעות לאו, הרי זו רק תוצאה מזה שהאיסור הוא „(שזה) ממנין לאוין שבתורה”.

ח. ועדיין אינו מחזור לגמרי: מפני מה דוקא באיסור זה הוסיפה התורה לאו אך ורק כדי שימנה במנין הלאוין? על כן המשיך רש”י והביא בפירושו „וכן לא יזח וכן לא יסורו ממנו הנאמר וכו’” – שבלאוין אלו אין חידוש בעצם האיסור, ומזה רואים אנו שבמלאכת המשכן כו’ מגמת הכתוב היא להוסיף במנין הלאוין:

בנוגע לחושן כתיב „וירכסו את החושן גו’ בפתיל תכלת להיות על חשב האפוד”, וכפירוש רש”י: „להיות החושן דבוק אל חשב האפוד” – ומזה יודעים

(34) יומא שם.

(35) אף ש”ל דכ”ה גירסת רש”י בש”ס שם – וכגירסת הר”ח שם.

(36) ובפרט ד,כל היכא דאיכא למדרש דרשינן ולא מוקמינן בלאוי יתירי” (פסחים כד, רע”ב). ופשוט דכ”ה גם ע”ד הפשט. וראה פרש”י משפטים כג, יט (ותשא לד, כו) ועוד.

(37) אף ששם פירש”י „לא יסורו ממנו – לעולם”, וראה רא”ם שם: „דאל”כ הא כתיב לעיל מיני בטבעות הארון יהיו הבדים” – הרי הול”ל „בטבעות הארון יהיו הבדים לעולם”, ול”ל להוסיף לאו?

(38) אף שהוספת הלאוין ד„לא תסור” ו„לא יזח” אינה כבנדוד” שהיא רק מפני „שזה ממנין לאוין שבתורה”, כנ”ל בארוכה בפנים – בכ”ז מוכח מזה שיש כאן הענין דהוספת לאוין בכלל. ויומתק יותר – את”ל שכוונת רש”י במ”ש „וכן ולא יזח ולא יסורו כו’” היא ג”כ (כבנדוד”) שהפירוש בהכתוב הוא „כדי שלא יסורו”, כדי שלא יזח” [כי אף ששם על אחר מתאים יותר לפרש שהוא רק לשון ציווי (כנ”ל בפנים ס”ה), מ”מ, לאחרי שמוכרחים לפרש כן ב„לא יקרע”, הרי אפשר לפרש וכדי שלא לחלק – ע”פ פשט – קרוב לומר שכ”ה הפירוש גם ב„ולא יזח” ו„לא יסורו”], אלא שהם גם לאוין (מכיון שלא נאמר „שלא כו’”). ולפ”ז גם הוספת לאוין אלה הוא רק מפני „שזה ממנין לאוין כו’”.

(39) ה”ל כלי המקדש פ”ט ה”ג. ושם ה”: וכל המזיח חושן כו’ דרך קלקול לוקה. אבל בבדים כתב סתם „שהמסיר כו’ לוקה” (שם ספ”ב).

הקריעה בין המעיל לשאר בגדי כהוֹ-  
נה<sup>45</sup>.

י. מיינה של תורה בפירוש רש"י:

לכאורה אינו מובן (בפנימיות  
הענינים<sup>46</sup>): מדוע הביא רש"י ראי' מן  
הפסוק „ולא יזח“ האמור בפרשתנו  
לפני הראי' מהפסוק „לא יסורו“ שנאמר  
בפרשה הקודמת?

ועוד קשה: מפני מה הוסיף רש"י  
שנית תיבת „וכן“<sup>47</sup> לא יסורו כו"ו?

ומזה מובן, שהלאו ד„לא יסורו“  
הוא חידוש נוסף וגדול יותר מהלאו  
ד„ולא יזח“, ולכן הביאו רש"י לאחר  
„ולא יזח“, ומטעם זה הוסיף שנית  
תיבת „וכן“.

והביאור בזה: הלאו ד„לא יקרע“  
אינו חידוש גדול, שהרי דבר מובן הוא  
שאסור לקלקל את בגדי הכהונה.

לאחריו מוסיף רש"י „וכן ולא יזח  
החושן“: אף הזות החושן מעל האפוד  
— אף שאין בכך קלקול — יש בה  
לאו; אלא שגם איסור זה ניתן להבנה,  
וכהמשך הכתוב שם<sup>48</sup>: „ונשא אהרן את

לוקה“. מפשטות לשון הרמב"ם נמצא,  
שיש חילוק בין המעיל לשאר בגדי  
כהונה: בשאר בגדי כהונה לוקה רק  
„הקורען דרך השחתה“, אבל „הקורע  
פי המעיל לוקה“ — בכל אופן<sup>49</sup>.

וכתבו אחרונים<sup>41</sup> בביאור דעת  
הרמב"ם, שחיוב המלקות לקורע „כל  
בגדי כהונה“ הוא מצד הלאו „לא<sup>42</sup>  
תעשון כן גו“<sup>43</sup> (ולאו זה הוא רק  
ב„דרך השחתה“<sup>44</sup>); משא"כ במעיל,  
חיוב המלקות הוא מצד הלאו ד„לא  
יקרע“ — ובלאו זה חייבים מלקות  
בכל ענין.

אבל לשיטת רש"י בפשטות הכתוֹ-  
בים, הוסיף הכתוב את הלאו ד„לא  
יקרע“ לא ע"מ להוסיף איסור חדש,  
אלא כדי לכוללו ב„מנין הלאוין שב-  
תורה“.

ולפ"ז נמצא, שלשיטת רש"י (בפי-  
רושו על התורה) אין חילוק באופן

(40) כ"כ בקרבן חגיגה סי' סח (הובא במל"מ  
שם). אבל לדעת כמה (ראה מל"מ שם. קרית ספר  
שם. רי"פ פערלא שם. ועוד) כוונת הרמב"ם היא  
דגם במעיל אינו לוקה כ"א „דרך השחתה“. וכן  
משמע דעת החינוך (מצוה קא), כמ"ש במנ"ח שם.  
(41) מנ"ח שם (ומפרש כן כוונת הכס"מ).  
צפע"ו על הרמב"ם — הפלאה בהשמטות (נד, ב).  
ונעתק בצפע"ו עה"ת כאן.

(42) ראה יב, ד.

(43) ואף שביומא שם איתא „המקרע בגדי  
כהונה לוקה שנאמר לא יקרע“ — ראה מנ"ח שם,  
דלדעת ר"ל בזבחים (צה, א) הלאו דלא יקרע הוא  
רק במעיל, והרמב"ם פסק כר"ל. ולכאורה כ"ה  
ע"פ פשט"ם — שיטת רש"י בפירושו עה"ת —  
שהרי לא נזכר בפרש"י דגם בשאר בגדי כהונה  
עובר על לא יקרע. וכאן כתב „הקורעו“ —  
המעיל.

(44) ראה כס"מ שם. ועוד.

(45) אף שאת"ל דע"ד הפשט המקרע בגדי  
כהונה א"ע משום „לא תעשון גו“, ונמצא  
דהמקרע בגדי כהונה עובר רק בעשה (דלכבוד  
ולתפארת), ובמעיל לוקה משום לא יקרע (את"ל  
דהלאו דלא יקרע הוא רק במעיל, כנ"ל הערה 43)  
— בכ"ז, י"ל דאין זה הוספה באופן פגולת האיסור  
כ"א רק בחנוכה האיסור. ואדרבא ע"ד הפשט, כל  
קריעה — באיזה אופן שהוא — היא היפך  
ד„לכבוד ולתפארת“.

(46) משא"כ ע"ד הפשט — ראה לעיל הערה  
11.

(47) ובדפוס שני דרש"י וברש"י כתי' —  
ליתא.

(48) כח, כט.

אף יהודי הלומד תורה הוא בדוגמת „הארון” – הוא מקום ו„משכן התורה”; יכול הוא לומר בלבנו: בזמן שצריך להקדיש ללימוד התורה, ובפרט אם „תורתו אומנתו”, הרי עליו להיות נתון לגמרי ללימוד ומובדל מכל הסובב אותו – ומה מקום יש באותה שעה למחשבה אודות יהודי אחר?

ועל זה באה ההוראה מבדי הארון: אפילו בזמן שהארון נמצא בקדשי הקדשים – המקום המקודש ביותר בעולם (ולכן יכול להכנס לשם רק הכהן הגדול ורק ביום הכיפורים) – גם אז צריכים הבדים להיות „מוכנים לעולם”, כדי שניתן יהי' לשאת בהם את הארון „במהירות” אל המקום שבו הוא נצרך. ויתירה מזו: הוצאת הבדים מן הטבעות שנה בחומרות לקריעת וקלקול בגדי כהונה!

335

וכן הוא בענין התורה: עמוקה ככל שתהי' שקיעותו של יהודי בלימוד התורה, לעולם צריך הוא להיות „מוכן” להביא את התורה לכל מקום ובכל עת שהדבר נצרך, ודוקא באופן של „מהירות”<sup>51</sup>, לעוד ועוד מבני ישראל.

(משיחת ש"פ תצוה תשל"ב)

שמות בני ישראל בחושן המשפט על לבו גוי' לזכרון לפני ה' תמיד”.

משא"כ הטעם לציווי „בטבעות הארון יהיו הבדים לא יסורו ממנו” אינו מובן כלל לכאורה: בדי הארון נעשו ע"מ שאפשר יהי' לשאת את הארון ממקום למקום – וא"כ לשם מה צריכים הבדים להיות בטבעות הארון תמיד? אדרבא, בפשטות ראוי הי' שהכנסת הבדים בטבעות תיעשה רק כאשר יש צורך לשאת את הארון.

וזהו שכתב רש"י (שנית) „וכן לא יסורו ממנו הנאמר בבדי הארון”: אף הוצאת הבדים מן הטבעות היא לאו, השוה ממש ללאו דקריעת וקלקול בגדי כהונה.

יא. מהו אכן הטעם ש„לא יסורו ממנו”? על כך מבואר בספר החינוך<sup>49</sup>: „נצטוינו לבל נסיר בדי הארון ממנו פן נהי' צריכים לצאת עם הארון לשום מקום במהירות ואולי מתוך הטרדא והחפזון לא נבדוק יפה להיות בדים חזקים כל הצורך כו' אבל בהיותם בו מוכנים לעולם ולא יסורו ממנו יעשו אותן חזקות כו'”.

ומזה הוראה נפלאה בעבודת כאו"א:

בארון היו מונחים הלוחות, שזהו ענין התורה, ובלשון החינוך<sup>50</sup>: הארון משכן התורה.

(49) מצוה צו. וראה עוד טעמים בד"ז (לבעה"ת) תרומה שם. מ"נ ח"ג ספמ"ה. ועוד.  
(50) שם.

(51) ראה הפס"ד (שו"ע יו"ד ר"ס רמז) בנוגע לצדקה גשמית: ומאד יש לזהר כו' אם לא יתן לו מיד כעובדא דנחום איש גמ זו. ובפרט ע"פ המבואר במק"א דהבאת עובדא בשו"ע דמרו (ועד"ז בשו"ע או"ח סק"י ס"ו), שהוא ספר פ"ד בלבד, אומר דרשני.

